

Panelgesprek: Het strand van de toekomst

Inleiding: de kust: breder en beter?

Het geïntegreerd kustveiligheidsplan schetst de verschillende mogelijke opties voor de zeewering aan de kust. In overleg met de gemeenten werden overal keuzes vastgelegd. Op veel plaatsen is er gekozen voor een strandverbreding. Dit heeft tot gevolg dat er meer strand zal zijn in de toekomst. Alvast in Wenduine en Knokke-Heist centrum alsook in Duinbergen wordt het strand verbreed. Daarnaast wordt er ook overlegd met de gemeentes in het kader van de Ruimtelijke Uitvoeringsplannen Strand en Dijk om na te gaan waar hun verwachtingen liggen.

Hamvraag: “hoe zullen onze stranden er in de toekomst uitzien”. Want door de kustverdedigingsmaatregelen zullen bepaalde stranden breder worden, en anders geconcipeerd worden. Het biedt alvast stof tot nadenken...

‘van strand & dijk naar kustlandschap’

Welke richting willen we dan uit? Natuurlijke en open stranden vs drukke stranden zoals we ze in Zuid-Europa kennen? Hoeft elke gebruiker zijn plekje? Wat met tegenstrijdige belangen bvb de natuurliefhebber versus de jongere die wil fuiven op het strand?

Ook in het buitenland zijn inspirerende voorbeelden te vinden.

Naar activiteiten toe:

- Sport op 't strand: strandzeilen, strandsurfen, kite buggy, flyboarden
- Naturrecreatie
- Kunst & cultuur op 't strand
- Wellness
- Zilte landbouw
- Beweiden van natuurgebieden
- Combinatie van natuur en landbouw

Naar inrichting toe:

- Gebouwen op droog strand en nat strand
- Drijvende strandhutten
- Speeltuinen
- Stedelijke zeedijken
- Integrale gebiedsontwikkelingen

Hoe doen onze burens het? Differentiatie die nagestreefd wordt langs de West Zeeuws-Vlaamse kust:

1. Kernkwaliteiten stranderfgoed- haaiëntanden – natuurgebieden – scheepvaart
2. Zonering van de stranden: Intensief / extensief
3. Strandidifferentiatie: Sportstrand, Badstrand, Familiestrand, Natuurstrand, Privé strand, Naturisten strand

Panelgesprek:

- Patrick De Klerck: burgemeester van Blankenberge en voorzitter kustburgemeesteroverleg
- Koen Verschoore: ecooloog, voorzitter van Natuurpunt Westkust en conservator van het project Groenendijk te Oostduinkerke
- Ewald De Loof: voorzitter van het watersportcentrum in Heist
- Jens Aerts: burgerlijk ingenieur-architect en master in de stedenbouw voor het bureau BUUR.

Moderator aan Patrick De Klerck: Er is heel wat op til in de nabije toekomst. Staan de kustgemeenten te springen voor bredere stranden volgens u?

Patrick De Klerck: in het kader van het opvangen van de 1000-jarig storm werd door MDK afdeling Kust een pallet aan maatregelen voorgesteld om de waterstandverhoging op te vangen (muurtje, wachtbasins,...). Heel wat gemeentes hebben geopteerd om te werken met bredere stranden. We gaan als kustgemeente goed moeten overwegen hoe we die bredere stranden gaan invullen. Wat zijn onze opportuniteiten?

Moderator: Welke kansen ziet u voor uw eigen gemeente en welke voor de kust als geheel?

Patrick De Klerck: We moeten streven naar een mix, naar win-win situaties . De perceptie van de mensen verandert. Er treedt gewenning op. Vroeger was er protest tegen de kranen van Zeebrugge, maar dat verdween. Dan was er protest tegen de windmolens die je kan zien op zee, maar ook dat werden de mensen gewoon. Ook bredere stranden zal men gewend worden.

Moderator: zijn er afspraken tussen kustgemeentes?

Patrick De Klerck: Nee, elke gemeente heeft zijn eigenheid en beslist autonoom wat hun het best past.

Moderator aan Ewald DeLoof: Ik kan me voorstellen dat watersporters wel brood zien in bredere stranden. Hoe ziet u dit als vertegenwoordiger van de Vlaamse Vereniging voor Watersporters? Welke beperkingen ondervond u tot op heden die door bredere stranden misschien kunnen verminderen of wegvallen?

Ewald De Loof: voor de watersport is een vrije zee zonder obstakels noodzakelijk. Daarnaast is een klein intergetijdengebied beter. Als bredere stranden ertoe leiden dat er minder nat strand is, is dat positief voor de watersporters. Brede stranden hebben wel tot gevolg dat de accommodatie naar voren kan geschoven worden en niet langer meer tegen de dijk aan ingeplant wordt.

Hoe verder er ook van de atlantic wall kan gesport worden, hoe beter voor het windklimaat.

Moderator: Betekent meer plaats, ook minder conflicten van watersporters met andere gebruikers?

Ewald De Loof : Er zijn reeds veel conflicten geweest in het verleden, jammer genoeg. Door meer ruimte zou de kans op conflicten kleiner worden.

Moderator aan Koen Verschoore: Bieden brede stranden ook kansen voor nieuwe soorten? Bieden bredere stranden betere condities voor bepaalde habitats en soorten? Waar liggen die kansen juist?

Koen Verschoore: Meer strand betekent inderdaad meer plaats voor nieuwe stranden, maar we mogen het belangrijkste uitgangspunt niet vergeten, de extra ruimte wordt gecreëerd om de kust veilig te maken. Maar de beste manier om de kust te beschermen is door met de natuur mee te werken. Het heeft dus geen zin om bredere stranden te maken en tegelijkertijd, de eerste primaire duinvorming die optreedt plat te rijden met een bulldozer.

Het is niet al goud zand wat blinkt

Moderator aan Patrick De Klerck: Maar men kan het ook te breed hebben? Ik herinner mij dat dikwijls naar Zeebrugge wordt verwezen als een strand dat vanuit toeristisch oogpunt eigenlijk te breed is.

Patrick De Klerck: bij stranden die te breed zijn, moeten extra maatregelen genomen naar veiligheid voor de baders toe. Globaal zijn brede stranden positief maar het moet controleerbaar blijven. Het is van belang dan ook de bewakingsposten naar voren te plaatsen.

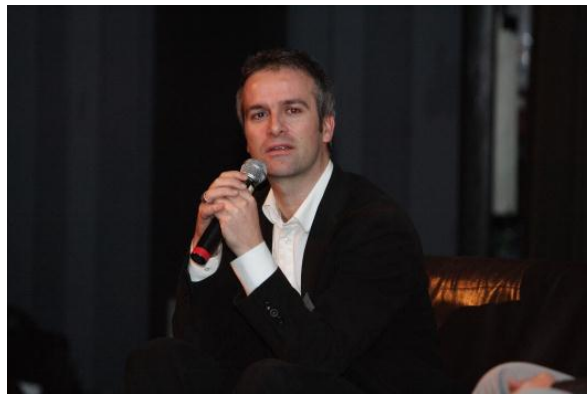
Moderator aan Ewald De Loof: Ik heb begrepen dat ook de wijze waarop dat strand aangelegd wordt een grote rol speelt: als het alleen maar nat strand is, ben je daar niet zo veel mee. Ook het zand doet ertoe?

Ewald De Loof: belangrijk is dat een breed strand, een droog strand wordt. Natte stranden die aangelegd worden zijn niet interessant, ook niet voor zeilwagenrijden. Dit is maar een klein segment van de watersporters. Een nieuw nat strand heeft toch enkele jaren nodig vooraleer het echt kan gebruikt worden voor zeilwagenrijden.

Creatief met zand: (lateraal) zoneren, verweven, privatiseren?

Verbreding biedt kansen en opportuniteiten. Hoe kunnen we die allemaal met elkaar verzoenen? Er zijn verschillende opties die we hierbij eens willen bespreken: zoneren en thematiseren van stranden is 1 mogelijke optie? Zoneren is een uitdaging voor de ruimtelijke planning. Tot hiertoe werd in ruimtelijke termen vooral in zones gedacht dwars op de kust. Toch zijn er ook planners die denken of schetsen dat een laterale zonering en thematisering mogelijk is.

Toelichting Jens Aerts van BUUR

Moderator: Dit plan was nog niet erg gekend. Zijn jullie gecharmeerd door dit ontwerp? Acht u dit realiseerbaar: zo'n duinstrip tussen 2 zandstroken? Is dat haalbaar en houdbaar? Dit zal door de mens moeten in stand gehouden worden; de natuur denkt immers niet in streepjes.

Koen Verschoore:

Een maximale uitwerking van het strand, biedt ook kansen voor de aanwezige natuurgebieden. We moeten ook de kans geven aan de nog aanwezige natuur om zich te ontwikkelen.

Ewald De Loof:

Het is een mooi plan. Er is infrastructuur (duinen) beschikbaar om de veiligheid te waarborgen en er zijn natuurwaarden die kunnen samengaan met recreatie.

Vrijheid, blijheid of räumliche ordnung muss sein?

Moderator :We leven niet in de Far West: hoe moeten deze ideeën nu vorm krijgen? Dus de zaken gewoon op hun beloop laten is allicht geen optie. Er is wat ruimtelijke ordening nodig. Bestaat er geen risico dat elke kustgemeente alles wil?

Patrick De Klerck: elke gemeente heeft daarin zijn vrijheid.

Moderator : Bestaan er al structuren waar men vanuit de verschillende sectoren deze gebruikskwesties kan bespreken?

Ewald De Loof: er zijn verschillende overlegplatformen aanwezig.

Moderator : Waar wordt volgens u best afgesproken hoe het strand verder vorm moet krijgen? Is er een rol weggelegd voor de kustburgemeesters? Is dit ook een forum dat kan aangewend worden om dit debat een plaats te geven?

Patrick De Klerck: Het is veel complexer en het vraagt de samenwerking van verschillende overheden.

Vragen uit de zaal

Top 3 van de vragen:

Vraag: Er is veel sprake van nieuwe mogelijkheden. Wordt er ook nagedacht over herlokalisatie van activiteiten landinwaarts waardoor er nieuwe ruimte ontstaat?

Jens Aerts: Je moet als stad of gemeente nadenken of echt alle huidige activiteiten op het strand moeten gebeuren? Ga na of een herlokalisatie naar het stedelijk gebied mogelijk is.

Vraag: Waarom wordt het strand van Barcelona als voorbeeld gebruikt? Zijn er geen stranden aan de Noordzee of Atlantische kust die meer gemeenschappelijke kenmerken vertonen met de Belgische kust?

Jens Aerts: Speciaal aan stranden zoals in Barcelona is dat ze het water slechts recent terug ontdekt hebben. Barcelona had 30j geleden geen strand.

Typisch aan onze kust is die gigantische atlantic wall. Enkel de voorkant van de atlantic wall wordt als het strand beschouwd, dit moeten worden opengetrokken. Ook de rest van een badstad moet iets interessants te bieden hebben.

Vraag: wie dient in te staan voor de financiering van de aanleg van deze toeristische meerwaarde?

Patrick De Klerck: Het is een win-win, en een en-en verhaal. We moeten nu reeds combinaties maken zowel naar functies als naar partnerschap toe. De beurzen van de gemeenten zijn strak, we moeten dus met verschillende partners samenzitten en uitgaan van een gedeelde verantwoordelijkheid en financiering.

Reflectiemoment door Peter Norro: Mobiliteit aan de kust, hoe bereikbaar zijn we nog?

De powerpointpresentatie door Peter Norro

Panelgesprek: Natuurlijke recreatie en/of recreatieve natuur?

De kernvraag is in hoeverre kunnen/mogen natuurgebieden opengesteld worden voor medegebruik door wandelaars, fietsers, jeugdverenigingen, paardrijden? In hoeverre kunnen natuurgebieden de druk die dit veroorzaakt verdragen? Dreigt de slinger te veel over te slaan naar medegebruik en is er te veel verstoring in natuurgebieden?

Een aantal concrete voorbeelden van medegebruik:

Oostkust:

- Speelduinen Blankenberge: deel van zeereepduin wordt opengesteld voor Blankenbergsje jeugdverenigingen.
- Zeebos Blankenberge om druk op Fonteintjes te spreiden.
- Uitkerkse Polder: In dit poldergebied van ruim 1000 ha vinden we wellicht de grootste aaneengesloten oppervlakte min of meer intacte poldergraslanden. De Uitkerkse Polder biedt door zijn ligging vlakbij de toeristische kust tal van mogelijkheden voor natuurgerichte recreatie.
- Duinbossen De Haan (van Vosseslag tot Wenduine): De Duinbossen van De Haan vormen de kern van het belangrijkste wandelgebied in de duinen tussen Oostende en Blankenberge.

Westkust

- VNR de Westhoek, met verschillende wandelassen.
- De Doornpanne: half verharde fiets- en wandelpaden.
- VNR De Ijzermonding: wandel- en fietspaden tussen het reservaat en het aanpalende militaire domein.
- Oosthoekduinen met VBNC De Nachtegaal.

Tijd om de alarmbel te slaan? Behalve enkele goed beheerde natuurreservaten gaat onze natuur er nog steeds met rasse schreden op achteruit. Factoren die een rol spelen:

- Klimaatwijziging;
- Maar ook druk van belangengroepen;
- En politieke belangen.

In onze natuurgebieden wordt nog te veel toegelaten zonder rekening te houden met de draagkracht van onze natuurgebieden. Lokale en regionale overheden overtreden de bepalingen van de Europese verplichtingen inzake natuurbehoud ivm habitatrichtlijngebieden, vogelrichtlijngebieden en instandhoudingsdoelstellingen.

Panelgesprek:

- Tim Provoost: Westtoer
- Maxim Willems: eerste schepen Knokke-Heist.
- Bert De Doncker: projectcoördinator van het project ADAGIO rond gastheerschap, Agentschap Natuur en Bos, Vlaamse overheid (ANB).
- Dries Bonte: professor 'ecologie en evolutie' aan de faculteit biologie Universiteit Gent. Verricht onderzoek naar kustnatuur en zit in beheerscommissies voor natuurreservaten aan de kust.

Toelichting Dries Bonte UGent

Moderator: Is er überhaupt nog natuur aan de kust? Wat is de huidige natuurkwaliteit aan de kust? Wat typeert de kustnatuur? Er zijn heel veel natuurinrichtingsprojecten, maar stijgt de natuurwaarde aan de kust effectief?

Dries Bonte: Er is een groot verschil tussen de natuurkwaliteit in en buiten de natuurreservaten. Lokaal in de natuurreservaten gaat het goed met de natuur, maar op grote schaal gaat het slecht met de natuur aan de kust.

Moderator: Gastheerschap is een van de 3 pijlers van de werking van ANB. Wat staat voor gastheerschap in de natuur? Is er een stijgende vraag vanuit de recreatieve sector?

Bert De Doncker: Er is een toegenomen vraag om activiteiten te organiseren in natuurreservaten. Dit is geen gigantisch probleem, maar het dwingt ANB om keuzes te maken en om instrumenten te ontwikkelen om op een goede manier keuzes te kunnen maken.

Moderator: Ook Westtoer werkte reeds heel wat op het raakvlak recreatie en natuur. Ze ontwikkelden volgende plannen: het Strategisch Beleidsplan Kust, een beleidsplan openluchtrecreatie en een studie over het recreatief medegebruik aan de kust. Wat staat daarin over natuur? Welke verwachtingen stellen jullie in de natuur?

Tim Provoost: De toerist komt vooral naar de kust voor strand en zee, slechts 6% van de dagtoeristen en 27% van de verblijfstoeristen trekt effectief de natuur in. Het gros van de toeristen geniet van het groen decor, slechts een kleiner deel wil ook effectief het decor ingaan.

Moderator: het Zwin wordt wellicht straks vergroot. Men is nu al bezig met het herin te richten en ruimer open te stellen voor het publiek. Gaat het de goede kant op of welke specifieke verwachtingen hebt u i.v.m. recreatie in deze nieuwe of vernieuwde natuur.

Maxim Willems: Knokke-Heist is uniek doordat het ingesloten zit tussen twee natuurreservaten, het Zwin en Heist. Het Zwin is een enorme troef, de baai van Heist (nog) niet. Knokke-Heist hoopt de Baai van Heist alsnog als een troef uit te bouwen. Zo kan Knokke-Heist een gelukkige gemeente worden, omarmd door 2 natuurgebieden. Het ZENO project toont heel mooi hoe natuur en recreatie kunnen samengaan. De natuur wordt dichterbij de mens gebracht en de toegankelijkheid verhoogt. Door de natuur dichterbij te brengen zal de appreciatie veranderen.

Moderator: Kan u leven met afgesloten natuur?

Maxim Willems: Afgesloten natuur is geen optie.

Moderator: we kunnen een stuk van Nederland annexeren om te voldoen aan alle behoeftes die spelen aan ruimte aan de kust. Er is veel vraag naar medegebruik; maar weinig aanbod. In feite gaat het hier over draagkracht: kan je dat ding meten?

Dries Bonte: Je kan dit niet gaan meten, er zijn geen maximale waardes, het gaat niet over exacte aantallen maar over gevoelige zones, locaties,....

Moderator: Hoe houdt Westtoer rekening met die draagkracht. In het verleden waren jullie dikwijls betrokken bij de inrichting van natuurgebieden. Kun je door vormgeving, kanalisatie van bezoekers, integratie van infrastructuur de verstoring voor de natuur milderer?

Tim Provoost: Ja bijvoorbeeld bij het natuurreservaat de Yzermonding is samen met ANB gekeken waar de optimale locatie was om een wandelpad aan te leggen, om mensen te leiden naar kijkhutten, Enzovoort. Meer dan 98% van de bezoekers geniet van het natuurreservaat via de wandelpromenade aan de linkeroever van de Yzer.

Naast die begeleiding is ook de zandbakfunctie van de duinen heel belangrijk in de buurt van een stedelijke agglomeratie.

Moderator: ANB is beheerder van heel wat natuurgebieden. Dus kan ik me voorstellen dat er om de haverklap wel een organisator van een evenement op uw drempel staat: ANB aub mogen wij ons in uw natuurdomein uitleven? Omdat outdoorsporten nu eenmaal populairder worden.

Recent was er bijvoorbeeld het WK Cyclocross in Koksijde. Schiet er nadien nog iets over van het duingebied?

Bert De Doncker: er zijn verschillende factoren die bepalen wat je waar toelaat. Het gaat over aantallen recreanten, types recreanten, periodes (broedseizoen), zeldzaamheid, en de mate waarin de habitat zich kan herstellen. Hiervoor heeft ANB een afwegingskader ontwikkeld. Voor elke vraag wordt per domein een afzonderlijke afweging gemaakt.

Dries Bonte: Massa-evenementen brengen een gigantische druk met zich mee voor natuurgebieden. We moeten per gebied de draagkracht bekijken.

Moderator: zijn er bijkomende regels nodig of doet de toerist voldoende aan zelfregulering?

Maxim Willems: Een toerist is niet (milieu)bewust. Hij wil vooral ontspannen en genieten, en aan de kust is dat nog erger dan elders. Aan zelfregulering zal die toerist zeker niet doen.

Dries Bonte: De draagkracht van de kust is bereikt: we moeten niet steeds meer en meer willen of alles gaat kapot. De natuur heeft ruimte nodig-meer dan op vandaag- omwille van de natuurlijke processen die zich moeten ontwikkelen.

Opmerkingen uit de zaal:

- Oproep om activiteiten die (geluids)overlast veroorzaken niet zomaar te verplaatsen van woonzones naar natuurgebieden, waar net rust nodig is voor (broed)vogels.
- Oproep om voldoende aandacht te hebben voor de watersporter. Ga niet overreglementeren wat kan en niet kan.
- Het belang van het strandreservaat "De Baai van Heist" als intergetijdengebied wordt benadrukt. Bezorgdheid dat ook in de toekomst recreatieve activiteiten op het naburig strand voor verstoring zullen zorgen.

De voornaamste quotes van de avond

Patrick De Klerck:

“Ik ben voor een mix van activiteiten op het strand.”

“We gaan als kustgemeente goed moeten overwegen hoe we die bredere stranden gaan invullen.”

“De beurzen van de gemeenten zijn strak, we moeten dus met verschillende partners samenzitten en uitgaan van een gedeelde verantwoordelijkheid en financiering.”

Ewald Deloof:

“Als bredere stranden ertoe leiden dat er minder nat strand is, is dat positief voor de watersporters.”

“Door meer ruimte zou de kans op conflicten kleiner worden.”

“Voor de watersport is een vrije zee zonder obstakels noodzakelijk.”

Koen Verschoore:

“We mogen het belangrijkste uitgangspunt niet vergeten, de extra ruimte wordt gecreëerd om de kust veilig te maken (*tegen overstromingen*).

De beste manier om de kust te beschermen is door met de natuur mee te werken.”

“Het heeft dus geen zin om bredere stranden te maken en tegelijkertijd, de eerste primaire duinvorming die optreedt plat te rijden met een bulldozer.”

“We moeten ook de kans geven aan de nog aanwezige natuur om zich te ontwikkelen.”

Jens Aerts:

“De stranddijk nu is beperkt, steriel. De vraag is hoe we daar een kustlandschap van kunnen maken.

Creëer strandzones parallel aan de dijk, en deel dit op in zones met eerder stedelijke activiteit en zones voor watergebonden activiteit. Nieuwe strandduinen scheiden beide zones op een landschappelijk aantrekkelijke manier.”

“Je moet als stad of gemeente nadenken of echt alle huidige activiteiten op het strand moeten gebeuren? Ga na of een herlokalisatie naar het stedelijk gebied mogelijk is.”

Dries Bonte:

“Er is een groot verschil tussen de natuurkwaliteit in en buiten de natuurreservaten. Lokaal in de natuurreservaten gaat het goed met de natuur, maar op grote schaal gaat het slecht met de natuur aan de kust.”

“Massa-evenementen brengen een gigantische druk met zich mee voor natuurgebieden. We moeten per gebied de draagkracht bekijken.”

“De draagkracht van de kust is bereikt: we moeten niet steeds meer en meer willen of alles gaat kapot. De natuur heeft ruimte nodig-meer dan op vandaag- omwille van de natuurlijke processen die zich moeten ontwikkelen.”

Bert De Doncker:

“De stijgende vraag om activiteiten te organiseren in natuurreservaten dwingt ANB om keuzes te maken naar natuurrecreatie toe.”

“Welke factoren bepalen wat je waar toelaat? Het gaat over aantallen recreanten, types recreanten, periodes (broedseizoen), zeldzaamheid, en de mate waarin de habitat zich kan herstellen. Per domein is een afweging nodig.”

Tim Provoost:

“De toerist komt vooral naar de kust voor strand en zee, slechts 6% van de dagtoeristen en 27% van de verblijfstoeristen trekt effectief de natuur in.”

“Het gros van de toeristen wil een groen decor, slechts een kleiner deel wil ook effectief het decor ingaan.”

“De zandbakfunctie van de duinen is heel belangrijk in de buurt van een stedelijke agglomeratie.”

Maxim Willems:

“Knokke-Heist hoopt de Baai van Heist alsnog als een troef uit te bouwen. Zo kan Knokke-Heist een gelukkige gemeente worden, omarmd door 2 natuurgebieden.”

“Het ZENO project toont heel mooi hoe natuur en recreatie kunnen samengaan. “

“Een toerist is niet (milieu)bewust. Hij wil vooral ontspannen en genieten, en aan de kust is dat nog erger dan elders.”

Voorstelling door Claude Willaert De publicatie 'De Kust 2011'

De Kust kijkt verder: Powerpointpresentatie Duurzame kustprojecten in de kijker en bekendmaking awardwinnaars 2011

De Publicatie Awards 'Duurzaam Kustproject 2012'

Meer info:
www.dekustkijktverder.be

Uitreiking awards: door gedeputeerde Guido Decorte

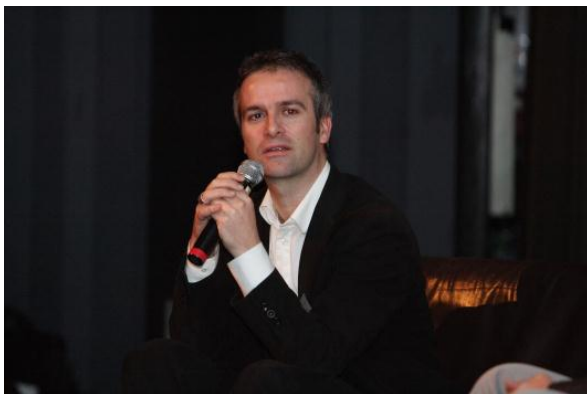

Slotwoord door kapt. Jacques D'Havé, voorzitter

CC Scharpoord Knokke-Heist – 29 februari 2012

Enkele sfeerbeelden

KUSTFORUM 2012

29 februari 2012 – 17:45 CC Scharpoord – Maritiem St. Knokke-Heist

CC Scharpoord Knokke-Heist – 29 februari 2012

KUSTFORUM 2012

29 februari 2012 – 17:45 CC Scharpoord – Maritiem St. Knokke-Heist

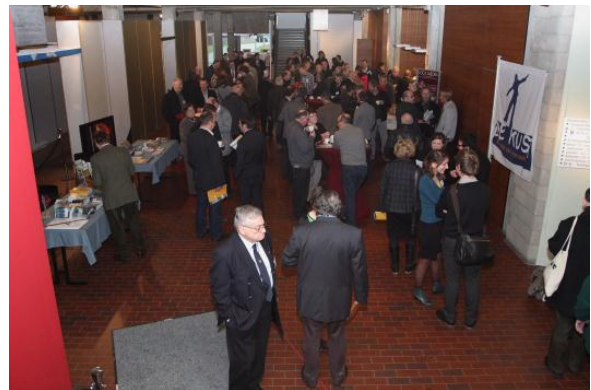
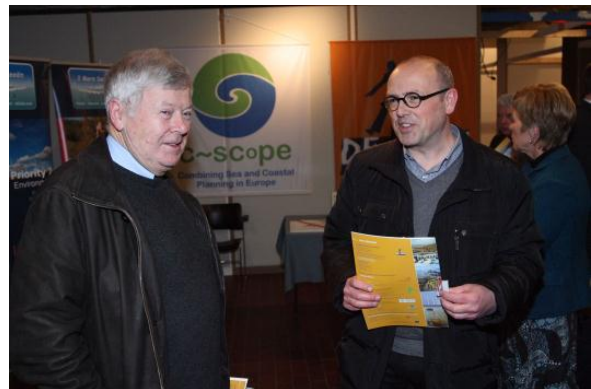
CC Scharpoord Knokke-Heist – 29 februari 2012

KUSTFORUM 2012

29 februari 2012 – 17:45 CC Scharpoord – Maritiem St. Knokke-Heist

CC Scharpoord Knokke-Heist – 29 februari 2012

KUSTFORUM 2012

29 februari 2012 – 17:45 CC Scharpoord – Maritiem St. Knokke-Heist

CC Scharpoord Knokke-Heist – 29 februari 2012

